

Nationaløkonomisk Forening

afholdt Møde Torsdagen d. 22 Februar. Hr. Redaktionssekretær **M. Nathansen** holdt det foranstaaende (S. 103 fig.) Foredrag om

Sølvpriser og Møntvæsen,

hvortil der knyttede sig følgende Diskussion.

Professor **Scharling** ytrede, at en egenlig Drøftelse af Spørgsmaalet om Bevægelsen i Sølvpriserne ikke var let, naar man ikke havde noget statistisk Materiale ved Haanden; derfor skulde han kun fremsætte nogle mere almindelige supplerende Bemærkninger til Nathansens Foredrag. Indlederen havde meget rigtigt fremhævet Grundene til, at Sølvprisen var gaaet ned; men han havde ikke udtalt sig om Grundene til, at den atter var gaaet op. Ved Udgangen af 1876 havde Prisen hævet sig til omtrent samme Punkt, som^o det, den stod paa ved Aarets Begyndelse, nemlig omtr. 56¹/₄ d. pr. Unze, hvorimod Prisen i Aarets Midte var saa lav som ingensinde tidligere. Fra Aarets Begyndelse til dets Midte var Prisen falden omtrent 18 Procent, for i Aarets sidste Halvdel atter at hæve sig lige saa meget; i de to af Aarets mellemste Maaneder, da Prisen havde været lavest, havde den undergaaet Svingninger paa 13 à 14 Procent. Af en ganske særlig Betydning for Sølvprisen havde Forholdene i den latinske Møntkonventions Lande været; de her trufne Forandringer havde medført, at det londonske Metalmarked nu var blevet væsenlig bestemmende for Sølvprisen; men hermed fulgte atter, at Bevægelsen blev af mere lokal Natur; det var navnlig Sølvbeholdningen i London, i en langt svagere Grad Møntcirkulationen i Sølvfodslandene, der var

blevet berørt. De stærke Fald og de derpaa følgende stærke Svingninger stode saaledes i nøje Forbindelse med den Omstændighed, at Sølvmarkedet var et bestemt begrænset Marked, hvor ethvert, selv mindre, Udbud virkede stærkt i Forhold til den tilstedeværende Beholdning. Ogsaa Fantasien spillede her en stor Rolle og havde forstærket Svingningerne; man havde ladet sig paavirke af en overdreven Frygt for kommende store Udbud fra Tyskland og Amerika og deraf følgende yderligere Prisfald, og Enhver havde derfor søgt snarest at skille sig af med det Sølv, Handelens Gang bragte ham i Besiddelse af. Naar Prisen atter havde hævet sig, var Grunden den, at man var kommet til en roligere Erkjendelse af Forholdene, ligesom ogsaa selve Forholdene havde vist sig at være anderledes, end man havde forudsat. Man havde gjort sig overdrevne Forestillinger om den amerikanske Produktion, og om det end kunde være muligt, at det stærke Prisfald havde medført en noget mindre Produktion, saa var det dog i ethvert Fald et Faktum, at Produktionen havde været mindre, end man havde ventet. Man havde troet, at den store Comstockmine skulde kunne producere ligesaa meget som hele det øvrige Amerika tilsammen; men denne Tro havde ikke bekræftet sig. Ogsaa af nogle nyere Miner havde man ventet sig en betydelig Produktion og forud beregnet Aarsudbyttet efter de første Maaneders Produktion; men Aarsudbyttet var blevet langt ringere. Medens saaledes Forestillingerne om Udbuddet af Sølv havde været overdrevne, havde det paa den anden Side vist sig, at Forbrugen og Efterspørgslen herefter var større, end man havde troet. I det sidste Mineaar (1 Juli 1875—30 Juni 1876) var der i Amerika produceret for 38 à 39 Mill. Dollars Sølv, hvoraf Amerika selv havde forbrugt Halvdelen dels til Skillemønt, dels til Udmøntning af den saakaldte Trade-Dollar, der navnlig gik til Orienten, medens c. 9 Mill. af de resterende 18 à 19 Mill. vare blevne sendte direkte til Kina for engelsk Regning, idet en stor Mængde engelske Handlende havde benyttet det Øjeblik, da Sølvrissen dalede saa stærkt, til at afgjøre deres Gjæld til de kinesiske Handlende. Den synkende Pris havde opfordret til større Udførsel, og denne var da ogsaa tiltagen.

Navnlig havde det i Indien vist sig, hvorledes det stærke Fald i Sølvets Værdi selv medvirkede til at standse Faldet, idet der naturligvis nu behøves et saa meget større Kvantum Sølv til at iværksætte de samme Omsætninger. — Med Hensyn til Spørgsmaalet, om der var Sandsynlighed for, at den dobbelte Møntfod skulde vinde Tilslutning, maatte Taleren fastholde, at der aldeles ingen Sandsynlighed var herfor. Man var nu efterhaanden kommen til en klarere Erkjendelse af, at den dobbelte Møntfod hvilede paa en økonomisk Urimelighed: det at fastslaa et bestemt Forhold mellem de to Metaller, uagtet den faktiske Udvikling igjennem Aarhundreder tilstrækkeligt havde vist Umuligheden af et saadant fast Forhold. Ved Vedtagelsen af den franske Møntlov af Aar XI var man heller ikke gaaet ud fra Forudsætningen om et uforanderligt Forhold; men den Omstændighed, at det tilfældigvis i lang Tid havde holdt sig fast, havde tilsidst bragt i Forglemmelse, at det fra først af havde været Mening, at Værdiforholdet suksessivt skulde forandres, naar det blev et andet paa Verdensmarkedet*), og faaet Nogle til at tro, at der kunde være en Mulighed for at slaa Forholdet fast. For det øvrige Evropa havde det ganske vist været en Fordel, at Frankrig havde den dobbelte Møntfod; men Landet selv tabte derved. Kun hvis man kunde faa alle Stater til i Forening at slutte sig til den dobbelte Møntfod, kunde denne være gavnlig; men det var i allerhøjeste Grad usandsynligt, at der vilde blive indført et almindeligt evropæisk dobbelt Møntsystem, og det var højst naivt af Cernuschi at vente, at f. Ex. England skulde gaa ind paa nu at gjøre Sølv til Omsætningsmiddel lig med Guld efter et Forhold af $1 : 15\frac{1}{2}$, hvorved det vilde lide umaadelige Tab, da det jo herved forpligtede sig til at udlevere sine Guldmønter mod et langt ringere Kvantum Sølv, end de i Øjeblikket ere værd, og det

*) Det hedder i Forslagsstilleren Gaudin's Rapport til Konsulerue bl. A.: «Guldet skal staa i Forhold til Sølv som $1 : 15\frac{1}{2}$. Der- som der med Tiden skulde indtræde Begivenheder, som nødsage til at forandre dette Forhold, vil det alene blive Guldmønterne, som skulle ompræges».

etop var Cernuschis Plan herved at bringe det franske legale Værdiforhold til igjen at blive til Virkelighed. England vilde ganske bestemt aldrig opgive sin Guldfod, som ogsaa fremhævet af «Economist», der navnlig havde gjort gjældende, at selv Hensynet til Indien ikke vilde kunne bevæge England til at gaa ind paa den dobbelte Møntfod, og Forholdene i Indien havde jo desuden alt begyndt at rette sig. Naar det nu var oplyst af Indlederen, at der i Amerika gik en stærk Strømning til Gunst for Sølvets og den dobbelte Møntfod, var dette ikke noget Nyt; allerede paa Møntkonferencen i 1867 kom dette stærkt frem, og havde sin naturlige Grund deri, at Amerika er et af de vigtigste sølvproducerende Lande, hvor derfor mange og indflydelsesrige Mænd ere interesserede i at faa en Foranstaltning gennemført, der betydeligt vilde hæve Sølvets Værdi. Selv om Sølvinteresserne imidlertid skulde faa Overhaand i Amerika — hvad ingenlunde var sikkert — fandtes der i England ligesaa stærke og mægtige Guldinteresser, thi England var jo — i Avstralien — et guldproducerende Land. Og saalænge England holdt paa Guldfoden, vilde Tanken om en universel Dobbeltfod ikke kunne gennemføres. — Vi havde ikke den fjerneste Grund til at være betænkelige ved det Skridt, vi havde gjort i Møntsagen; vi havde gjort fuldstændig rigtigt i at slutte os til den enkelte Guldfod. Guldfoden blev, ogsaa paa Grund af den større Lethed og Bekvemmelighed i Omsætningen, mere og mere en Nødvendighed, og det var i alle Maader heldigt og vel betænkt af os, at vi havde indført den enkelte Guldfod.

Bureauchef **Falbe Hansen** sluttede sig til Scharling. Han troede, at Sølvets i Fremtiden, i det Hele og Store, nærmest havde Udsigt til at falde i Værdi, dels fordi Guldet — som det finere Metal — vilde blive stedse mere nødvendigt, dels fordi det var sandsynligt, at Produktionen af Sølv vilde blive forholdsvis billigere. Forholdene i Amerika syntes at vise, at det navnlig vilde være Sølvproduktionen, som vilde blive berørt af tekniske Fremskridt, og dermed fulgte Tendens for Sølvets til at falde i Værdi. I det Hele syntes alle Oplysninger at vise, at Sølvets havde haft en vedvarende Tendens til at

falde i Værdi. Pacifikbanen, Civilisationens Udvikling, Befolkningens og Kapitalernes Flytten over mod Vesten havde væsentlig medvirket til Sølvproduktionens Tiltagen.

Paa Mødet optoges følgende ny Medlemmer af Nationaløkonomisk Forening:

Grosserer Christian Holm,
Grosserer, Dir. ved Berl. Tid., Haugaard,
Assistent i Nationalb. Emanuel Lund,
Juveier Carl Michelsen.
